

XXV TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine Am 8:4-7)

Lugemine prohvet Aamose raamatust:

Kuulake, teie, kes te viletsat taga kiusate ja rõhute vaese vastu maad. Te ütlete: millal möödub noorkuupüha, et me saaksime vilja müüa, ja hingamispäev, et me võiksime avada viljaaidad. Siis me teeme mõõdu väiksemaks ja hinna suuremaks – petame väärade vaekaussidega. Me tahame osta raha eest viletsa ja sandaalipaari eest vaese, isegi aganad peavad rahaks tehtud saama. Sellepärast on Issand andnud vande Jaakobi uhkuse juures: “Tõesti, ma ei unusta ühtki nende tegu!”
See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 113:1-2.4-6.7-8)

R: Kiitke Issandat, kes ülendab vaeseid.

Kiitke, Issanda sulased,
kiitke Issanda nime.
Issanda nimi olgu kiidetud
nüüdsest peale ja igavesti.
R:

Issand on ülendatud kõigi rahvaste üle,
tema kirkus on üle taevaste.
Kas on kedagi, kes on Issanda, meie Jumala sarnane,
kes ta istub kõrgel troonil ja näeb alla maasügavusse.
R:

Kes tõstab põrmust kehva
ja ülendab vaese tuhaasemelt,
et panna ta istuma ülikute kõrvale,
oma rahva ülemate sekka.
R:

(Teine lugemine 1Ti 2:1-8)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast Timoteosele:

Ennekõike manitsen ma sind, et sa paluksid ja palvetaksid, peaksid eestpalveid ja tänupalveid kõigi

inimeste eest: kuningate ja kõigi eest, kelle käes on võim, et me võiksime elada rahulikult ja segamatult, samas kõigiti jumalakartlikult ja väärikalt. Nõnda on Issanda, meie Lunastaja silmis hea ja temale meelt mööda, ja tema tahab, et kõik inimesed tõe tundma saaksid. Sest Jumal on üksainus ja üksainus on ka vahemees Jumala ja inimeste vahel – inimene, Jeesus Kristus, kes on iseenda andnud lunahinnaks kõikide eest, ja tunnistanud õigel ajal.

Sellepärast olen mina määratud kuulutajaks ja apostliks – ma räägin tõtt ega valeta –, paganate õpetajaks usus ja tões. Ning ma tahan, et mehed kõigis paigus tõstaksid palves oma käed puhta meelega, ilma viha ja tülita.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Ap 16:14b)

Halleluuja. Issand, ava meie süda,
et me võtaksime vastu Sinu sõna. Halleluuja.

(Evangeelium Lk 16:1-13 lüh. <<< 10-13)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Oli üks rikas inimene, kellel oli mõisavalitseja, kelle peale oli talle kaevatud, nagu pillaks see tema vara. Ja mees kutsus mõisavalitseja ja ütles talle: “Mis see on, mis ma sinu kohta kuulen? Anna aru oma valitsemisest, sest sa ei või enam valitseda!”

Aga mõisavalitseja mõtles endamisi: “Mis ma pean tegema, kui isand võtab valitsemise minu käest ära? Maad kaevata ma ei jaksa, kerjata häbenen. Küll ma tean, mida ma teen, et inimesed võtaksid mind vastu oma kodadesse, kui mind tagandatakse valitsemast!”

Ja ta laskis enda juurde kutsuda üksteise järel oma isanda võlglased. Esimesele ta ütles: “Kui palju sa võlgned mu isandale?” See ütles: “Sada vaati õli.” Tema aga ütles talle: “Võta oma võlatäht, istu ja kirjuta kähku viiskümmend!” Seejärel ta küsis teiselt: “Aga kui palju sina võlgned?” See ütles: “Sada tündrit nisu.” Sellele ütles valitseja: “Võta oma võlatäht ja kirjuta kaheksakümmend!”

Ja isand kiitis ülekohtust mõisavalitsejat, et ta oli käitunud arukalt, sest selle maailmaajastu lapsed on omasuguste suhtes arukamad kui valguse lapsed.

Minagi ütlen teile: tehke endile sõpru ülekohtuse mammonaga, et kui see saab otsa, võetaks teid igavestesse telkidesse. Kes on ustav vähimas, see on ustav ka paljus, ja kes on ülekohtune vähimas, see on ülekohtune ka paljus. Kui te nüüd ülekohtuses mammonas ei ole olnud ustavad, kes võib teie kätte usaldada tõelist? Ja kui te võõra varaga ei ole olnud ustavad, kes annaks teile kätte teie oma? Ükski sulane ei või teenida kahte isandat, ikka on nii, et ta vihkab üht ja armastab teist, või et ta pooldab üht ja põlgab teist. Te ei saa orjata Jumalat ja mammonat!

See on Issanda sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad: igaüks, kes on kunagi õppinud pilli, on võinud kogeda, kuidas muusikatunnis ettemängimisel – mis enda arvates üsna hästi välja tuleb – õpetaja ootamatult karjatab: “Piano, kurat!... Sellel fraasil on sul rõhk täiesti vales kohas! ... Ja sinna... vaat niimoodi... Ja siis... diminuendo...” Õpilane ootas tegelikult kiitust, sest ta oli tunniks hästi valmistunud, ja on nüüd kurb, kuna kiituse asemel kuuleb ta vaid ehmatamapanevaid manitsusi.

Kuid muusikatunnid ongi selleks, et õpilane õpiks hästi mängima kontserdilaval. Pärast esinemist – siis kiidadavad või laidavad esitajat lisaks õpetajale juba ka kriitikud ja publik.

Selle maailmaajastu lapsed on omasuguste suhtes arukamad kui valguse lapsed, ütleb Jeesus, meie õpetaja ja õnnistegija. Kui tema meid manitseb, siis tähendab see, et meil on veel arenguruumi. Kui me tema õpetusi kuulda võtame, siis annab see lootust, et saame kord võimaluse taevariigi kontserdilaval üles astuda ja võibolla ka sealse publiku aplausi ära teenida. Kuid üht-teist on meil õppida ka inimestelt meie ümber – ka ateistidelt, ehk selle maailmaajastu lastelt. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, kui tänase evangeeliumi sündmustik lahti harutada, avaneb sealt üsna keeruline lugu kahtlustest, manipulatsioonidest, väljapressimisest ja võimalustest, kuidas keerulised olukorrad enda kasuks lahendada. Lugejale jäetakse vaid oletada, kas mõisavalitseja üldse pillas oma isanda vara või mitte. Kas ta andis oma isanda sulastele võlad andeks selleks, et motiveerida lootusetuid võlglasti paremini töötama, või siis tahtis ta tõusta rahva seas Robin Hoodi kuulsusse, kes rikastelt röövitu vaestele jagab? Ja viimaks, kas andis isand järele oma majandusjuhi väljapressimisele, või mõistis, et kuulujutud olid olnud alusetud, ja soovis nüüd oma alluvaga ära leppida?

“Maailmaajastu tarkus” ja “valguselaste rumalus”... Mis need on? Seletagem seda näitega. Juba aastal 1997 pidas tollane male maailmameister Garri Kasparov ajaloolise turniiri male jaoks programmeeritud arvuti Deep Blue vastu. Nagu me teame, arvuti lõpuks võitis. Pärast seda pole inimesel olnud malemängus arvuti vastu enam eriti võimalusi. Miks? Kas arvuti oskab loominguliselt mõelda? Ei sugugi, arvuti oskab ainult arvutada – aga seda suudab ta tõesti väga hästi. Arvuti on võimeline ülikiiiresti läbi arvestama kõik võimalused vastase järgmisteks käikudeks, ning seetõttu leiab ta neile kohe ka parimad vastumeetmed. See tähendab teisisõnu: arvuti teeb

tuimalt arvutades kvantiteedist kvaliteeti, ja tal pole mingit väsimust, tähelepanu hajumist, koduseid probleeme, südametunnistusepiinu või muid läbielamisi.

Ilmselt midagi sarnast peab Jeesus silmas, kui ta räägib maailmaajastu laste eelistest valguse laste ees. Edukad ärimehed ei ole idealistid, nad ei usu naiivselt oma partnerite aususesse, ja nad oskavad oma vastasmängijate idealismi halastamatult ära kasutada. Neil on alati mitu varuplaani, kuidas käigu pealt taktikat muuta või läbikukkumiste järel pehmelt maanduda. Otsustaval hetkel ei looda nad heale õnnele ega Jumala soosingule, vaid keskenduvad puhtmatemaatilise tõenäosusteooria järgi võitude ja kaotuste bilansile, et iga kord oma ettevõtmistest ikka väikesegi kasuga välja tulla. Nii jõuab mõnigi neist maise hiigelvaranduseni, mida aga nemadki ei saa sures teise ilma kaasa võtta...

No nii, armsad õed ja vennad, kas saite nüüd kõigest aru? Maailmaajastu lastelt tuleb õppida taktikaid, kuidas teha munakividest sealiha, ehk kuidas teha kvantiteedist kvaliteeti; ja õppida seda, et äris ei tasu teha panust ainult inimeste heatahtlikkuse ja Jumala armulikkuse peale.

Kuid just sel hetkel keerab Jeesus kogu loole järsku veel ühe vindi peale: “Kui te võõra varaga ei ole olnud ustavad, kes annaks teile kätte teie enda oma? Ükski sulane ei või teenida kahte isandat, ikka on nii, et ta vihkab üht ja armastab teist, või et ta pooldab üht ja põlgab teist. Te ei saa orjata Jumalat ja mammonat!” See tähendab: tema ütleb, et lõpuks on parem jääda siiski pigem natuke rumalaks valguse lapseks, kui targaks enda taskusse võõra vara kogujaks, mida on siis pärast üliraske õigele omanikule tagasi anda. Aamen.